

80-річчя

академіка НАН України В.О. МАРЧЕНКА

7 липня виповнилося вісімдесят років відомому вченому-математику академіку НАН України Володимиру Олександровичу Марченку.

В.О. Марченко народився у Харкові в сім'ї професора Сільськогосподарського інституту. Після закінчення школи поступив до Ленінградського університету на фізичний і водночас (заочно) на механіко-математичний факультети. Велика Вітчизняна війна перервала навчання. Вищу освіту В.О. Марченко здобув пізніше, у звільненому від окупантів Харкові, на механіко-математичному факультеті університету. Відтоді все його життя нерозривно пов'язане з математикою. У 1945 р. він вступає до аспірантури і через три роки захищає кандидатську дисертацію на тему «Методы суммирования обобщенных рядов Фурье».

У подальшому сферою наукових інтересів Володимира Олександровича стає нова тематика: спектральна теорія диференціальних операторів. Вчений одержує ряд незвичайних результатів, і його ім'я одразу стає добре відомим фахівцям, які працюють у цій галузі. Свою докторську дисертацію «Некоторые вопросы теории одномерных линейных дифференциальных операторов второго порядка» він захищає в 1951 р. Основним результатом, отриманим науковцем у ті роки, є розв'язання оберненої задачі теорії розсіяння. За цикл робіт з цієї тематики В.О. Марченко, разом з Б.М. Левітаном, був удостоєний у 1962 р. Ленінської премії. У 1960 р. вчений переходить працювати у тількино створений у Харкові Фізико-технічний інститут низьких температур АН УРСР. Тут він разом із засновником і директором інституту Б.І. Веркіним багато сил та енергії віддає реалізації, здавалося б, незвичайної ідеї: організації у фізичному інституті математичних відділів. Як показало життя, математичний колектив відмінно вписався у загальну діяльність установи.

Тим часом В.О. Марченко звертається до нових задач, пов'язаних в основному із сучасними проблемами фізики. Він знаходить оригінальні підходи до вивчення спектрів випадкових операторів, розробляє ефективні способи розв'язання задач дифракції на періодичних структурах і так званих задач з дрібнозернистою границею. Пізніше Володимир Олександрович займається питаннями, які стосуються розв'язання цілком інтегрованих нелінійних диференціальних рівнянь математичної фізики. Вперше суттєві відкриття у цій галузі вдалося зробити, спираючись саме на його роботи, присвячені оберненим задачам розсіяння.

Володимир Олександрович — засновник наукової школи математичної фізики в Україні. Серед його учнів багато кандидатів, докторів наук, члени-кореспонденти НАН України та один академік. Його чудові лекції слухали тисячі студентів.

Вчений — автор більш як 100 наукових праць, серед яких 6 монографій. Протягом багатьох років він є головним редактором і членом редколегій різних вітчизняних та зарубіжних математичних журналів.

В.О. Марченко нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора, його удостоєно звання Заслуженого діяча науки і техніки України, Державної премії України. Він лауреат академічних премій ім. М.М. Крилова та ім. М.М. Боголюбова.

У 1997 р. вченому присвоєно звання почесного доктора Сорбонни, а 2001 р. його обрано членом Норвезького Королівського товариства наук і літератури. В.О. Марченко й нині продовжує активно займатися наукою. Завжди скромний і доброзичливий, бездоганно порядний і тактовний, він користується величезною повагою колег та учнів.

Наукова громадськість щиро вітає Володимира Олександровича з ювілеєм, зичить йому здоров'я, натхнення, нових творчих успіхів.